

В.О. Мартиненко, доц.,

ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ ЯК ЗАСІБ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Трансформаційні процеси, що відбуваються в українському суспільстві, пов'язані з переходом від адміністративної до стимулюючої моделі державного регулювання охорони навколишнього природного середовища, передбачають застосування ефективних механізмів стимулювання природоохоронної діяльності. За таких умов особливо актуальним є формування механізмів додаткового фінансового забезпечення реалізації екологічних проектів. Йдеться про доцільність запровадження банківського кредиту як засобу фінансової підтримки діяльності з охорони довкілля суб'єктів господарювання для фінансування проектів на поворотній та платній основі. Кредитування запобігає призупиненню впровадження природоохоронних заходів у виробничий процес господарських формувань. Так, частка такого фінансового механізму у фінансуванні природоохоронних програм Польщі становить 85 %.

Однак численні економічні дослідження грошово-кредитної політики комерційних банків України та аналіз статистичних даних свідчать про недостатній розвиток їх кредитного сектора та його нездатність задовольнити зростаючі вимоги до кредитних вкладень у реальний сектор економіки, в тому числі і охорону довкілля. Це пов'язано з тим, що сукупний капітал комерційних банків непомітний і збільшується повільно, а самі кредитні відносини між банками та природокористувачами поки що не відповідають умовам ринкової економіки. Причинами цього є: недосконалість фінансово-кредитного механізму; незначна державна підтримка природоохоронних програм на регіональному рівні; недоступність кредитних ресурсів для більшості природокористувачів (високі процентні ставки), внаслідок чого у підприємств не вистачає залучених коштів для реалізації природоохоронних заходів; збитковість багатьох товаровиробників не дозволяє їм вчасно повертати

отримані кредити; відсутність дійового механізму примусового повернення кредиту; непривабливість кредитування природоохоронної діяльності у порівнянні з високоприбутковими операціями на ринку іноземних валют тощо.

Такий стан справ указує на нагальну необхідність пошуку механізмів удосконалення кредитної політики комерційних банків щодо природоохоронних проектів і відповідних механізмів її реалізації на регіональному рівні, бо саме на цьому рівні формуються екологічні проблеми суспільства, висуваються вимоги до екологізації виробництв і раціонального використання природних ресурсів. Структура і масштаби виробництва визначають характер забруднень, інтенсивність впливу на природне середовище, а також обсяги інвестицій у природоохоронні проекти. Першочерговими заходами на цьому шляху повинні стати:

- формування на регіональному рівні організаційно-економічного механізму управління процесами кредитування, основою якого має стати ефективне використання місцевих кредитних ресурсів на базі максимального залучення потенціалу фінансово-кредитних установ регіону;
- формування ефективно діючої регіональної кредитної політики, що полягає у розробці та впровадженні системи заходів, спрямованих на фінансову підтримку екологічної політики регіону шляхом планомірного спрямування місцевих кредитних ресурсів на природоохоронні заходи;
- широке впровадження у діяльність кредитних установ прогресивних технологій кредитування та послуг кредитного характеру; ефективного використання власних кредитних ресурсів та стримування їх відтоку за межі регіону;
- здешевлення кредитів комерційних банків.

Зазначені заходи, на наш погляд, сприятимуть широкому застосуванню кредитного механізму відповідно до притаманних йому функцій у системі фінансово-кредитних відносин України.